

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԱԿ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԳԻՆ

13

ՅՈՒԼԻՍ 1936

280Դ ՏԱՐԻ

Թ. 10384

ԳԻՆ 13

Հիմնադիրը ՄԻՍԱԲ ԵՒ ՍԱՐԳԻՍ ԳՈՉՈՒՆԵԱՆ

ISSI MELIK KOÇUNYAN ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ Մ. ԳՈՉՈՒՆԵԱՆ

Հեռ. 23480

ՀԱՍՑԷ.— Իսրայելյան ֆինանսները եզրույթը սպասում

ՆԵՂՈՒՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԱԿ ԱՅՍՕՐ ԿՐԿԻՆ ՆԻՍՏ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐԷ

ԱՆԳԻՒԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՆԳՇՏՏԵՆՈՐ ԵՆ ԹՈՒՐԻԲ ԹԷՋԻՆ

ԻՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ 'ԹԱՅՄԱ', ԵՒ 'ՄՕՐՆԻՆԿ ԲՕՍԹ',

Քաղաք 12.— Ֆրանս. արտաքին գործոց նախարար Մ. Տելյուսը ընդունեց Մոնթրեոյի Համաժողովին պատուիրակ Մ. Բոլ Գոնչուրը և անոր հետ տեսակցեցաւ այն գերին վրայ զոր Ֆրանսա պիտի կատարէ Նեղուցներէն ազատ անցքի մասին Անգլիոյ և Սովետական Ռուսիոյ տեսակցանքուն միջնորդելու համար: Այս միջնորդին խնդրին վրայ Մ. Տելյուսը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Քարիզի սովետական Մ. Բոլի մետրի հետ:

Մասնագիտական անձնակազմը խորհրդակցութիւնները ՄՕՐՆԻՆԿ 12.— Մասնագիտական յանձնաժողովը այսօր ալ շարունակեց իր աշխատութիւնը և զբաղեցաւ երկու խնդիրներով, որոնց մէկը լուծուեցաւ և միւսը յետաձգուեցաւ:

Յանձնաժողովը որոշուածով մը ընդունած է որ Սեւ. Մովուսն հետ կապ չունեցող տէրութեան մը այս ծովուն մէջ ունենալիք նաւերուն արտադրութիւնը մինչև 30 հազար թօնօ ըլլայ երկրաշարժի կամ առանկ աղէտի մը պարագային օգնութիւն հասցնելու նպատակ ունենայ:

Յանձնաժողովը պայման դրած է որ յաւելման քանակը 8000 թօնօ ըլլայ և այս մասին 48 ժամ առաջ արտադրութիւն առնուի Թուրքիայէն և Թուրքիոյ միջոցով հասնուի Սեւ. Մովուսն տէրութիւններէն:

Եթէ այս միջոցին, Սեւ. Մովուսն կապ չունեցող տէրութեան մը Սեւ. Մովուսն մէջ ունեցած ուժը ընդամէնը 30,000 թօնօ է, այս պարագային միայն Թուրքիոյ արտադրութիւնը բաւական է:

Ֆալով յետաձգուած խնդրոյն, առկա կը վերաբերի անգլ. նախագիծին 25րդ յօդուածին, որ կը արամադրէ թէ՛ որպէս զի պայմանագրութիւնը ի զօրու ըլլայ, պէտք է որ հաստատուի պայմանագրի ներքին ամէնուն կողմէ:

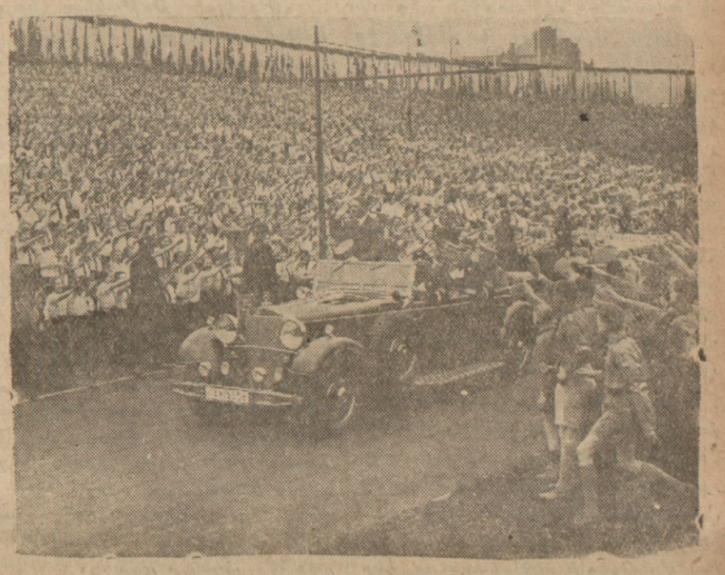
Մեր թուրք պատուիրակութիւնը առաջիկայ թուրք պատուիրակութեանց թողուած է:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՅՈՒՉՈՒՄ ՅԱՌԱՋ ԲԵՐԱԻ ՅՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՉ ԿԸ ՀԱՍԿՑՈՒԻ ՈՐ

ՊԵՐԼԻՆ ԵՒ ՀՌՈՄ ԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆ ՈԳԻՈՎ ԿԸ ՇԱՐԺԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋԷ ԻՐ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԸ

Վիեննա, 12.— Գերմանիոյ և Աւստրիոյ միջեւ զոյացած համաձայնագրին պատճէնը հրատարակուած է: Ըստ այս համաձայնութեան գերման կառավարութիւնը կը ճանչնայ Աւստրիոյ անկախութիւնը: Երկու երկիրներն ալ իրարու ներքին խնդիրներով չպիտի զբաղուին և չպիտի կրնան միջամտել: Աւստրիական կառավարութիւնը իրբեւ գերման պետութիւն մը գերման արտաքին քաղաքականութեան հետ համընթաց պիտի շարժի: Այս կացութիւնը սակայն չպիտի փոխէ Աւստրիոյ Հոսովի և Հունգարիոյ հետ կնքած զաշնագրի նախաձեռնութիւնը:

Գերման երեսասարգութիւնը զերմօրեկ կը բարեւ:

Ի՞նչ պայմաններ դրուեցան Վիեննա, 12.— Շուշնիկի և Ֆոն Բաբէնի միջեւ զոյացած համաձայնութեան և կամ յառաջիկային նկատի առնուելիք խնդիրներուն մէջ հետեւեալներն ալ նշանակուած են:

1.— Նախապէս որոշուած պայմաններուն տակ ընդհանուր ներուժ չնորհել: 2.— Գերմանիայէն Աւստրիա ճամբորդողներէն գերման կառավարութեան կողմէ գանձուած 1000 մարք տուրքը հեղհեղեղ նուազեցրնել: 3.— Փակ տեղերու մէջ կատարուած ցոյցերու ընթացքին գերման հայրենակիցներու թոյլտուութիւն ըլլայ Բեկինալ Խալի (Հիթլերեան) նշաններ կրելու: 4.— Աւստրիացի զաղթականներու խնդրին կարգադրութիւնը յա-

- 1.— Նախապէս որոշուած պայմաններուն տակ ընդհանուր ներուժ չնորհել: 2.— Գերմանիայէն Աւստրիա ճամբորդողներէն գերման կառավարութեան կողմէ գանձուած 1000 մարք տուրքը հեղհեղեղ նուազեցրնել: 3.— Փակ տեղերու մէջ կատարուած ցոյցերու ընթացքին գերման հայրենակիցներու թոյլտուութիւն ըլլայ Բեկինալ Խալի (Հիթլերեան) նշաններ կրելու: 4.— Աւստրիացի զաղթականներու խնդրին կարգադրութիւնը յա-

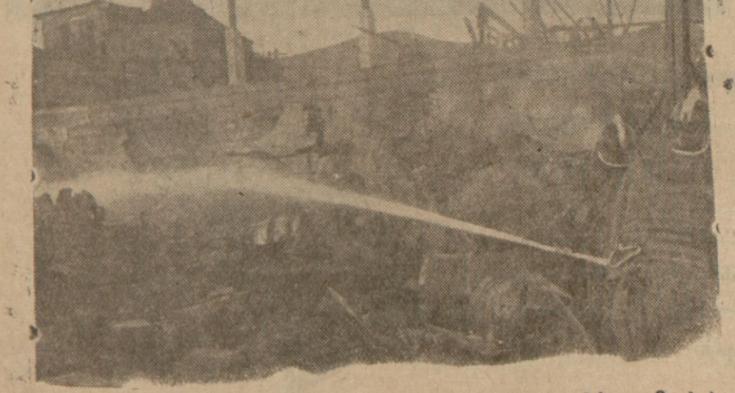
ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ԳՈՐԾԱԿՑԻՆ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՉ ԻՏԱԼԻԱ ՕՐԱՅԻՆ ՎԱՅԱՆ ՍԸ ԿՈՒՏԱՅ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԱՅԼԵԻՍ ԱՆՊԷՏ ԿԸ ՆԿԱՏԷ ՄԻՋԵՐԿԻՐԱԿԱՆԵԱՆ ՈՒՒՏԸ

Արեւի 12.— Քարիստիսի թերթը իր այսօրուան խմբագրականին մէջ կ'ըսէ:

Իտալիա մեծ ծրագրերն ունի Միջերկրականի մասին, այս պատճառով (Մարք Բ. Էջ)

ԵՐԵՎ ԵՏԵՏԻԳՈՒԼԵԻ ՔԱՌԻՉՈՒԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ԱՐԲՈՂՋՈՒԹԵԱՄԲ ԱՅՐԵՅՑԻ

ՎՆԱՍԸ 50 ՀԱՁԱՐ ՈՍԿԻՆ ԱԻԵԼԻ Ե

Հրդեհեկն ճեարան մը (Նիւրբ Գ. Էջ)

ԵՆԻԿՕՍՏԱԻ ԵՒ ԹՈՒՐԻԲ ԱՉԳ. ԽՈՒՄԲԵՐԸ 3-3 ՀԱՒԱՍԱՐ ՄՆԱՑԻՆ

Երեւելան մրցումն ճեարան մը (Նիւրբ կարգալ Գ. Էջ)

ՆԵՂՈՒՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

(Շար. Ա. Էջէն)

տեղի նմանութիւններէ ետքը, Ռուսիոյ բնածաղկազարդական ուղղութիւնը Անգլիոյ համար անմասնօրէն ըլլալը յայտնուիցէն ետքը կ'ըսէ:

Այսօր, ազգերու միջեւ վրաստանութիւնը խոսքով միայն գոյութիւն ունի: Սովետները ստեղծելու նպատակով ստեղծելու նպատակով միայն ղարաբաղի վրայ սա ալ ճիշդ է որ, այսօր՝ Ռուսիա անօթի, խառնիճարանն և ամէն բանի կարօտ երկրի մը մէջ իր փողը հնչեցնող տէրութիւն մը չէ: Միայն սկզբնաւորութենէ մը, անտեղի անսպասելիութիւններէ ետքը, կարճ ժամանակուան մէջ ասորի կարգի տէրութիւն մը եղած է:

Ռուսիա, այսօր, միջազգային քաղաքականութեան մէջ առաջին կարեւորութիւն ունեցող տէրութիւնն է: Ռուսիա խաղաղութեան մէջ կրնայ 1 միլիոն զինուոր հանել: Առակի կարգ անցած է անոր պահեստի ուժին անսպասելի ըլլալը: Օղբային ուժին հսկայութիւնը արևելա գաղտնիք մը չէ: Ռուսիա, պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, Սիպերիոյ և Ասիոյ իր երկիրները գերազանց մեծօրոքով և պետութեան հարստին կը դարձանցնէ: Կ'ըսուի թէ ոսկիի հանքերուն մէջ երրորդը Ռուսիոյ մէջ կը գտնուի: Նիւթական տեսակետով մ'չ քիչ կարծութիւն ունի, և շարունակ բարձրակարգ կ'ըլլայ 170 միլիոն իր ժողովուրդը աւելցնելու նպատակով: Երկիրը բարեկեցիկ դառնալով, սկսած է Համայնազարութեան Պետական Ընկերվարութեան դառնալ:

Տասը տարի առաջ ըստը աշխարհը նողկանքով կը նայէր անոր ներկայացուցիչներուն, մինչդեռ այսօր անոնք աշխարհի ամէն կողմէ ժողովներու մէջ պատուաւոր տեղերը կը նստին: Ռուսիա, որ այսօր Մօնթթեոյ մէջ կարեւոր դեր մը կը խաղայ, խորհրդաւոր երեւոյթ մը կը պարզէ: Իրականութիւնը այն է որ Ռուսիա պաշտպանողական դերքի մը մէջ կը գտնուի: Այսօր ուժով է, բայց ո'չ այնքան ուժով որ քանի մը տարի վերջը կրնայ ըլլալ: Եթէ ձաբանները 1931ին կամ 1932ին Վլատիմիրովօք դարակն ուղղին, կրնային զբաւել: Այսօր սակայն, եթէ պատերազմ ըլլայ, կանկածելի է որ ձաբան կարենայ Մանչուրիան իսկ պահել: Ռուսիա կը վանայ իրարու հետ համաձայնելու անկարող Եւրոպայի վրայ տիրապետելու և Արևելքի մէջ ձաբանը ստուերի մէջ ձգելու կարող ստորնամիջ մը բարձրանալ:

Այս տիրապետութիւնը իր ձեռքը անցընելէն ետքը ինչ ձեւ պիտի առնէ տրդեօք համայնազար վարչակազմը որ իր սկզբնաւորութեան մէջ այնքան վախ ազդեց: Այսօր կարելի է ասկէ չվախնալ, բայց ո'վ կրնայ ապահովել որ Ռուսիա՝ Եւրոպայի և Ասիոյ հասարակելիութիւնը իր ձեռքը անցընելէն վերջը կրկին համաշխարհային յեղափոխութեան գործը չպիտի հետանայ:

Ձարական Ռուսիա միշտ ծաւալելու փափաքը ունի: Պէտք է խորհի որ Պօլէզիներն ալ կրնան մէջտեղ նետուիլ ծուլապաշտ նոր թէքնիքով մը: Եւրոպական տէրութիւններէ ոմանք առաջ քաղաքականութեան մասին միշտ կասկածաւ պիտի ըլլան, մինչև որ Մոսկուա որոշապէս չպարզէ իր գիրքը համաշխարհային յեղափոխութեան նկատմամբ:

«Մօնթթեոյ Բօսթի»-ի ճետարիւրը «Մօնթթեոյ Բօսթի»-ի թղթակիցը Մօնթթեոյէն կը տեղեկացնէ:— Թուրք պատուիրակութեան շըրջանակներուն մէջ վերջին ծայր լուսթիւն կը պահուի, սպասելով

Անգարայէն հաղորդուելիք հրահանգին: Ասոր հակառակ բացայայտ կը սպասուի որ Թուրքիա եթէ Համաժողովը աւելի չերկարէ, ամէն պարագայի մէջ տասը օրի չափ ձեռքը դրուելու իսկ պարագային, ըսէ: «Ռուսիան, պարոններ, դուք փոխանակ բացարձեք և օրինաւոր մէկ առաջարկի մը հաւանութիւն յայտնելու, երկրորդական խնդիրներով կը զբաղիք և այս կերպով ապարդիւն ժամանակ կը սպասէք»: Ներկայ կացութեան հանդէպ, թուրք ժողովութիւնը անկասկած առկա կրնայ ըլլալ: և եթէ այս խնդիրը կարգադրուի, առկա կը ձևայ նրկու փշոտ խնդիր Միջնեղուցներու լանձնափողովի պահպանելու խնդիրն է, որու շուրջ անհամաձայնութիւն կայ Անգլիոյ և Յըանսայի միջեւ: Միւսը՝ Նեղուցներու վրայէն օդային ճամբու խնդիրն է, որ մասնագիտական շատ մը դժուարութեանց պատճառ պիտի ըլլայ:

Թուրք սպայակոյսից դերը «Բոսթի»-ի թղթակիցը կը գրէ իսթանպուլէն:— Դժուար է գիտնալ թէ Մօնթթեոյի համաժողովի վիճարարանութեանց մասին Անատոլու գործակալութեան տուած տեղեկութիւնները ինչ տպաւորութիւն գործեցին Անգարայի վրայ: Նեղուցներու խնդրին լուծումը փութացնել կ'սպասուի, թէ ոչ դաշնագիրները փոփոխելու համար բռնուած ճամբուն սպարդիւն ըլլալը յայտնի կ'ըլլայ: Դժուար է հասկնալ սակեա: Միայն պէտք է յիշել որ Նեղուցներու դաշնագրի փոփոխութիւնը ուղղ ձանուցաբնէն առաջ, երկու հասնեց կար Անգարայի մէջ: Սպայակոյսը կ'ուղղէր գործը կատարած իրողութիւն մը ընել, իսկ արտաքին գործոց դժուարութիւնը գործելու արժու էր զանակը յարմար դառնց:

Թուրքիոյ սպայակոյսին խօսքը միշտ առանց անարկութեան կ'ընդունուի: Ասոր հակառակ, երբ Թուրքիա դաշնագրի փոփոխութիւնը պաշտօնական ձեւով անուղիչ արգելեց, տեսակէտով մը պետական մարդիկ դիւանագիտական ձեւանարկը ընդունին տուած եղան զինուորին, և հիմա զինուորը այժմու կացութեան առջև հաւանաբար «Մենք ձեզի չըսինք» ըսելով, Նեղուցներուն անմիջապէս գրուելուն վրայ պնդէ: Միւս կողմէ կան Մօնթթեոյի մէջ պարզուած տեսակէտներուն տարբերութիւնը և դաշնագիրը ստորագրող տէրութեանց Նեղուցները ամբողջաբար հակառակիլը: Արդէն, Անգարա կը ջննէ Պանաքըպիէն ամբողջութեամբ մասին գերման խմբակի մը ըրած առաջարկը:

Հիյէն պատուիրակութեան ճախագահին կարեւոր յայտարարութիւնը Աթին, 12.— Մօնթթեոյի մէջ ճեղքն պատուիրակութեան նախագահ Մ. Մալմիսիոս յայտարարեց թէ Յունաստան Մօնթթեոյի մէջ միայն անտեսական խնդրով կը զբաղի, տուով մէկտեղ Թուրքիոյ տեսակէտին կ'օգնէ և Թուրքիա վճարական կերպով որոշած է Նեղուցները ամբողջաբար, և աւելցնեց թէ ինքը համոզուած է որ Մօնթթեոյի խորհրդակցութիւնները յաջողութեամբ պիտի աւարտին և Մօնթթեոյի մէջ գտնուող Պալատի պատուիրակութիւնները պիտի օգնեն Թուրքիոյ:

Թիբուլիսու Բարոյ քաղաքին կը բացարկ ՊԻՊԵՏ, 12.— Մօնթթեոյէն եկաւ Մ. Թիթուլիսու և ժամը 18էն 22, թագաւորին մօտ նկատով անոր տեղեկութիւն տուաւ ժննելի և Մօնթթեոյի մէջ իր ունեցած գործունէութեան և միջազգային խաղաղութեան մասին:

ԳԵՐՄԱՆՆԻՈՅ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵԾ ՅՈՒՉՈՒՄ ՊՍՏԱՄԻՑՑ ԳՐԱՆՍՍՈՑԻ ՄԷՋ (Շար. Ա. Էջէն)

Ֆրանսայի մտաճանաչութիւնը ԲԱՐԻՋ, 12.— Կիսապաշտօն շրջանակները գերման և ավստրիական համաձայնութեան հետեւեալ եզրակացութիւնները կը շնեն:

1. Այս համաձայնութիւնը առ այժմ մէջտեղէն կը վերցնէ ամէն տեսակ պատերազմի վտանգները:

2. Համաձայնութիւնը կը վերցնէ նաեւ Հռովմի և Պերլինի միջև տեղի ունեցած ամէն տեսակ անհամաձայնութիւնները:

3. Այս պատճառով Ֆրանսա կը վախնայ որ եթէ Գերմանիա Լօբլաուի դաշնագրի տրամադրութիւններուն դէմ գործէ մի գուցէ իտալիա օգնէ անոր:

4. Սոյն համաձայնութեան հետեւեալով Գերմանիա կրնայ ասկէ վերջ իր ուշադրութիւնը դարձնել ուրիշ խնդիրներու վրայ, ինչպէս Տաննիի և զապուսթիու խնդրին վրայ:

5. Այս համաձայնութիւնը, կեդրոնական եւրոպական նոր պլօք մը կազմած ըլլալով շատ լուրջ հետեւեալներ կրնայ օտեղծել:

Վիեննա 12.— Գերման ցեղէն պաշտօնատարներ, իր նախարար Դարիֆին մէջ ընդունեցան: Կառավարութիւնը զեկուց մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ նոր համաձայնագիրը երկիրն ներքին ջաղաքականութեան մէջ ոչ մէկ բան կը փոխէ և կը հրաւիրէ երիտասարդութիւնը հայրենասէրներու ընկերակցութեան հրամաններուն համեմատ շարքիլ:

Աւստր. կառավարութեան ապահովութեան և պահպանութեան համար, արդիւում է Անչլուսի ի նպատակով բարձրակարգ կատարելու Հագուպուրկներու դաս վերադասելու հարցն ալ բացարձակապէս ներքին խնդիր մը ըլլալով, նկատի չէ առնուած խօսակցութեանց միջոցին: Կ'ըսուի թէ Աւստրիա կը հետեւի իր հանրապետ վարչակարգին, Տօրթուսի դժած ճամբէն:

Աւստրիոյ պետութեան պահպանման ճամար Վիեննա 12.— Այսօր նոր օրէնք մը հրատարակուեցաւ, երկրին պետութիւնը պահպանելու համար:

Ըստ այս օրէնքին կը պատժուին երկրին կառավարութեան դէմ գործողները: Մուսոլինի և Դուսեֆի միջեւ ՀՌՄ, 12.— Աւստրիոյ վարչակարգ Դուսեֆի և ավստրիական համաձայնագրի ստորագրութեան առթիւ հետեւեալ հետազիրը զրկած է Տուչիին:

«Այս առիթէն օգտուելով անգամ մըն ալ կը կրկնեմ Ձեր անձին հանդէպ ունեցած շատ անկեղծ բարեկամական զգացումներու և կը վստահեցնեմ թէ Ձեր բարձր պատուութեան հետ մեր զոյացուցած համաձայնութեան սկզբունքներուն համեմատ պիտի շարունակենք մեր գործակցութիւնը:

Մ. Մուսոլինի ալ իր առում պատասխանին մէջ կ'ըսէ. «Ձեր կնքած համաձայնութիւնը Եւրոպայի և Դանուբեան պետութիւններուն համար արտակարգ կերպով կարեւոր ձեռնարկ մըն է»:

Տնտեսական գործավարութիւնը որոշեց հակակոյս պիւր մը հիմնել, ջուրի, երկաթականութեան և կազի ժամացոյցներուն վրայ հսկողութիւն կատարելու համար:

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ԳՈՐԾԱԿՑԻՆ

Շար. Ա. Էջէն) ճառով խոյս կուտայ Մօնթթեո երթալէ, որպէս զի յանձնառութեանց տակ չմտնէ: Հիմակ ալ կ'ուղէ Գերմանիոյ օդային կայան մը առաջարկու կողմներուն մէջ: Պէտք է լրջօրէն նկատի առնել այս գործը որովհետեւ ցոյց կուտայ թէ Իտալիա նախանձոր կը համարէ գործակցիլ Գերմանիոյ հետ:

Բոլոր այս եղելութիւնները կը հաստատեն թէ, Թուրքիա որքան իրաւունք ունի Նեղուցները ամբողջելու ուղղով: Նեղուցները ամբողջելով պաշտօնը պիտի ըլլայ այլեւ Միջերկրականի խաղաղութիւնը ապահովելու:

«Բորձի»-ի թիւթի ալ գրելէ յետոյ թէ Իտալիա՝ Միջերկրականի Համաձայնութեան մտահոգութեան միջուկ, ամբողջուած է Բանտէլարիա կողմին, որ Սիկիլիոյ և Ալբերիոյ միջև կը գտնուի. չուրքը հաւատարմոր իտալիա՝ ազգերու ընկերութեան անդամ ըլլալով, արամազիր ըլլայ շնջել Թուրքիոյ և Յունաստանի հետ Միջերկրականի Համաձայնութեան թաղ կնքուած բարեկամական դաշնագիրը: Որովհետեւ այս դաշնագիրներուն մէջ իտալիոյ ալ շնջը նկատի առնուած է, և մենք կը հաւատանք իտալիոյ քաղաքականութեան լուրջ ըլլալուն, ուստի պատճառ մը չենք տեսներ որ անկալ տեսական վրտանները աղղուելով փոխադարձութիւն մը ընէ:

Եղեքթիթեոյ Վիմա իր յայտնէ թէ, Միջերկրականի Համաձայնութիւնը այլեւ ի դօրու չըլլալու մասին՝ Ֆրանսայի ըրած յայտարարութեան հետքը, այդ Համաձայնութիւնը Յունաստանի համար ալ գոյութիւն ունի:

Հելլէն հանրային կարծիքը կը փափաքի անզեւրտալ մերձեցում մը, այս կերպով կրնայ Պալատներուն մէջ խաղաղութիւնը անվերջաբնաւ և Յունաստան աղափր լինելու և Եւրոպայի միջև փոփոխութիւն մը ընէ:

Հի-ՌՄ 12.— Երէկ իրիկուն հրատարակուած պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը, Պրիւքսիլի Համաժողովին մասնակցելու համար իտալիոյ հրաւէր ստացած ըլլալը կը յայտնուի, որ իր կարգին պատասխան տուաւ թէ, աւելի յարմար պիտի ըլլար եթէ Գերմանիոյ եւս հրաւէր ըլլար, Համաժողովին մասնակցելու համար:

Իտալիոյ արտաքին խաղաղականութիւնը Հի-ՌՄ 12.— Լօբլաուի տէրութեանց Համաժողովին մասնակցելու հրաւէրին պատասխան տալէ

ՕԴԵՐՈՒՆ ՏԱՐԱՊԱՅՄԱՆ ՏԱՔՈՒԹԻՒՆԸ

50 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՍ ՀՈՒԳԻՆ ՄԷՋ 41 ԱՍԻՃԱՆ ՏԱՔՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՆՏՈՆ, 12.— Օթմովայէն եկալուրներուն համաձայն Օնթարի (Քանադա) նահանգին մէջ տաքէն մեռնողներուն թիւը 50ի հասած է: Աթլեն, 12.— Անցածները տեղազոյ յորդանոս անձրեւներուն յաջորդեցին տարապայման տաքութիւն մը: Երէկ հոս տաքութիւնը շուրջ մէջ 35 տասիւնէն էր: Սէրէլէն կը հեռադրեն թէ հոն և շըրջակայքը շուրջ մէջ մինչև 41 տասիւնէն բարձրացած է տաքութիւնը:

Ամերիկացի երկու օդանավորչները, տեղակալ Ուոլտ և Մէրվէթ Երէկ Սօֆիայէն իսթանպուլ եկան և Բոսթօ Օթէլ իջան: առաջ, իտալիա վերահասու եղաւ ավստրիական Համաձայնութեան: Իտալիոյ տեսակէտը կարելի է ասպէս սահմանել: 1.— Իտալիա, բացարձակ հասարակութեան սկզբունքին վրայ կրնայ մասնակցիլ Եւրոպայի վերակազմութեան: 2.— Եթէ Անգլիական-Ֆրանսական համաձայնութիւնը առ չիւնչ սեպտեմբ Իսկ, Բրիտանիոյ Միջերկրականի մասին չիւնած խել մը համաձայնութիւնները, իտալիոյ վերապահ ըլլալու իրաւունք կուտան: 3.— Այս վերապահութիւնը գերման և իտալական քաղաքականութեանց իրարու ներդաշնակ և համընթաց ըլլալը կ'ապացուցանեն: Հիթլերի և Շուլցիկի միջև փոխանակուած նամակները, Գերմանիոյ Աւստրիոյ ներքին գործերուն չմիջամտելու մասին տուած հաւաստիքը, իտալիան մեծ հոգէ մը ազատեց: 4.— Լօբլաուի տեղը բռնելու համար մեծ տէրութեանց կողմէ աւտո մը կնքելու հաւանականութիւնը, Հռովմի մէջ, իրողութիւն մը կը նկատուի այսօր: Հի-ՌՄ 12.— Մուսոլինի երէկ իրիկուն գերման մեծ դեսպան Վօն Հասսելի հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ, երկու պետական մարդոց տեսակցութեան մասին ոչ մէկ հաղորդագրութիւն հրատարակուեցաւ:

Silko SARK-ISPENCIYARI LABORATUARI ԲՈՒՄԵԼԻՆՉԻ ԼՊՍՊԱԿԵՆ ՍԻԼԿՈՒԳ Զիդերեկ և ցրտաուրեկ յառաջ եկող բոլոր ցաւերը կը հանգաւրեցնէ:

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԷՆ ԴԵՂԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԻՏՅԱԿԻ ՄԷՋ 200 ՄԻԼԻՈՆ ՏՐԱՒՄԻ ԱԿԵԼԻ ԾԱԽՔ ԿԱՅ

Աթլէնթ, 12.— Հելլէն նաւատորմի ղեկավար Գորթոս Գրեքը...

Ուղղափոքը երեւան բերաւ որ շատ մը նաւերու տաշտը մաքրու-

Մէկ քանի նաւեր միայն ազգ- մասնակցութիւն արտադրողներու...

Յուճասանի կուսակցացեան ժողովի հրահր ստացան

Աթլէնթ, 12.— Պիտանի ծախուց բաժնին մէջ 200 միլիոն տրախմի...

ՎԱՐՂԱՎԱՌԻ

ԱՒԱՆԴԿԱՆ ՈՒՍՏԱՆԱՑՈՒՅԻՆ

Սկիւարի ենդրակաւար Ս. Կարապետ եկեղեցիին մէջ

Թաղակալ Կիրակի 19 Յունիս, վարդապետ Կարապետ Կարապետ...

Ս. Պատրիարքը պիտի նախագահէ Ծաղաթի իրիկուան ժամերգու-

Թուրքիոյ նախագահ Զոր. Ալի Հիմքը Ալեքսիս Գալիսի...

Յուճասանի կուսակցութեան ժողովը շատ հետաքրքրաշարժ եղաւ...

Յուճասանի կուսակցութեան ժողովը շատ հետաքրքրաշարժ եղաւ...

Թուրքիոյ նախագահ Զոր. Ալի Հիմքը Ալեքսիս Գալիսի...

Ս. Պատրիարքը պիտի նախագահէ Ծաղաթի իրիկուան ժամերգու-

ՕՐ. ՇՈՒՓՈՒՄԷ Կ. ԵՆՍՕԳԵԱՆ Պ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ Ք. ՄԱՏՔԵՆՈՍԵԱՆ ՆՇԱՆՈՒՄԸ

ԱՆԳԼԻԱ ԿՈՒՅԷ ԶԻՆ. ԿԱՅԱՆ ՄԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ

«Թալմա» թերթը Անգլիոյ և Եւրոպայի միջեւ կատարուած բա-

Բայց նկատելով որ այժմ երկու տակուսուած անբաւական է ասոր,

Արարական թերթերը կը յայտնեն թէ երկուստեք կատարու-

Վաթիկ թերթերէն էլ պալատը կը հակառակի Աղեքսանդրիոյ մէջ մտա-

Վիճելի մանչէն կարեւոր խնդրոյն է՝ Սուտանի հարցը, կ'երեւոյ-

Ս. ՍԱՆՏՈՐԻԱ Թուրքիայի արտաքին կազմակերպիչ հաստատութիւն

Գաղափարի օրօնը 3 սուլիթ սկսեալ

ՆԵՐՔԻՆԿԵԱՆԻ ԵՆՏԻԳՈՒԼԵԻ ՀՊԵՆՅՐ

Ենթի Գուլէի լաւթիկի գործարանը ամբողջովին այրեցաւ երէկ:

Այս գործարանը Գաղլը չէ՛ն մէկ կը գտնուի և իսթանպուլի լաւթիկի ընկերութեան կը պատկանի:

Ստալին քննութիւնները հրդեհի ծագման մասին ո՛ր է լոյս չեն սփռած:

Գործարանը մը բոլոր կողմաներով ապահովագրուած էր:

«Չիմ գիտեր թէ ինչպէ՛ս ծագած է հրդեհը, երէքարական քոն-

Հոս 200 գործաւորներ կ'աշխատէին, որոնք անգործ կը մնան:

Աթլէնթի Մարիա չուգենաւով իսթանպուլ եկան չեթուլովաբ, դեր-

Արևիկոմ-ՏԳԻԻՂ Միտա արար- թրման քննող Օր. Ժիւլիէթ Ե-

Արևիկոմ-ՏԳԻԻՂ Միտա արար- թրման քննող Օր. Ժիւլիէթ Ե-

Բաղադրական ճորհը

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Գերմանիայի ԱՐՏԱՃԵՍ ԳԱՎՓԱՔԱՅԻՆ

Գերմանիան ըննդդեմ է քրեականացումը և շարժումը զանազան ճանաչում է նախապես և քիչ քան արդեն առաջ և վերջը Գերմանիան չէ՛ ունեցած մեծ դիմադրություն։

Ո՛րքան ճիշդ է այս գաղափարը՝ չենք գիտեք, և պետք է չունենա՞նք դիմադրություն։ սա միայն բացորոշ կ'երևույր որ՝ Հիթլերի կառավարությունը և նորարար զարգացումները և վերջինս և կը բանեցնեն։ Ասոր ապացույցներն էնքա՛ն և քան Մետրիոյ հետ կնքուած վերջին համաձայնությունն է։

Թէ որ մը չէ՛ որ մը՝ Գերմանիան իրեն պիտի կցէ Առաքիան, ասոր կազմակերպումը անգամ ներքին չէ։ Ուստի և գործն Գերմանիայի կից, պարզ և ասէն միջոցներէ զրկուած երկիր մը, որ գերման լիզուէ կը խօսի, որուն բնակչութեան երկու երրորդը նացի է, այսինքն սերտով ու միտքով Գերմանիոյ յարած է, այո՛, այսօր այս վիճակին մէջ ինկած Առաքիան զժողովրդ կրնայ պահել իր անկախութիւնը, անփոփոխակ անկախութիւն մը, և ներքին կամ արտաքին պարզ փոփոխութիւն մը պիտի բուէ որ անիկա ճուղիի Գերմանիոյ մէջ։

Ընդհ. Պատերազմէն ետքը, երբ Գերմանիան կրցաւ պարզ յափով մը իսկ ինքզինքը հաւաքել, առաջին ստանձուողը եղաւ Անտառը, այն է Առաքիայ կցուածը։ Ան վերջին շորս հինգ տարուան մէջ այդ մտքը անւնախնայր ըրաւ, Առաքիոյ մէջ արեւելի գէպերու ասիաթ տուաւ, բանի գրուման սպառնալիքներով զարգացուած աշխարհը տարիներով քրտով զարգացուց։ Բայց բնական խօսքէն գործի չանցաւ և այդ վառագալի խնդիրը բերաւ հասցուց այնպէս կէտի մը ուր կարելի եղաւ համարալիս կարգադրութեամբ բանեցնել ո՛չ միայն երկու կողմերը այլև այդ խնդրով շահագրգռուած մէկէ աւելի երկիրներ։

Պերլինըն հետաքրքիր մը երէկ հարգուց գերման բորքականախ նախարար Յօքսթ. Վիսպէլեի ձեռք սր ձայնագրուած գերման քաղաքացիները կը ազնկանցնէր թէ, Գերմանիոյ և Առաքիայ միջև համաձայնութիւն կնքուած է, Գերմանիան կը ճանչնայ Առաքիայ զանկախացուած բացառակ իրաւունքը։

Առաքիայ գերման այս համաձայնութիւնը անկեղծ մը պատճառնայ և յարգումնայ չէ։ Ան կ'ընդունէր անկեղծ մը պատճառնայ և յարգումնայ չէ։ Ան կ'ընդունէր անկեղծ մը պատճառնայ և յարգումնայ չէ։

Պէ՛ Տանձիկ, այսօր զապը, օտոր միջամտութիւնը իր վրայէն վանելով Գերմանիոյ պիտի դառնայ, կապած չէ՛ վերջներ ասիկա Գաղաքին բնակչութեան ստուար մեծամասնութիւնը նացի է այսօր, գերման հորմէ մորմէ ծնած. հետեւաբար, պարզի շարժումով մը գերման ինտանտիւնը վերահաստատուած էր Տանձիկի վրայ։

Արդարև, հակառակ Հիթլերի պարբերաբար խորոստ նախորդն և սպառնական ժեպերուն, Գերմանիան լուրջ զարգացումներուն մը ունեցաւ և յանկարծական յայտուէն գործեր ալ ըրաւ. բայց ի՛նչ որ ըրաւ, ըրաւ և իր ըրածէն բնաւ ետ չդարձաւ։ Ան, այս ընթացքով, կ'երևայ թէ ընդհ. պատերազմէն ետքը իրմէն անուշած մեծ ու պարզ ըրաւ, և հաւանաբար, պիտի տիրանալ նաեւ... Այլապէս լուսնի, եթէ Պրանսայ շարունակէ իր այսօրուան խոզվայրի վիճակը և ասով սրէ Գերմանիոյ պիտի դառնայ։

Պրանսայ այսօր շատ տագնապալի ներքին վիճակ մը կը ներկայացնէ։ Երկիրը խօսքին իսկական իմաստով երկուքի բաժնուած է. — աշխարհի ու ձախակողմի, և ասոնք իրարու դէմ ա՛յնքան լարուած են, և իրարու հանդէպ անանկ խիստ վերաբերում մը ունին որուն նմանը երկու թշուառի երկիրներու փողով անոնք միայն կրնան ունեցած ըլլալ։

Երեսու. Ժողովի անցած օրուան նիստին մէջ երկու կողմի երեսուխառններուն իրարու դէմ ըրած խօսքերը, ազնուաբար չեն սուրխսօցըներ Պրանսայի բարեկամները։ Ետպայն գրոյն և կարծիք գրոյն խնդիր, այսինքն, մէկը հայրենիքին խորհրդանշանը, միւրը՝ զարգացող ներքին պատերազմներու խորհրդանշանը, և երեսուսուս մը՝ ժողովին մէջ ներքին գործաց նախադրելի կը կարծեն։ — Անոնք որ ազատի իրօրը կը պարզեն, կրնան վրասու ըլլալ թէ հարաւային ուժը պիտի պաշտպանէ շրջանը։ Վերոն նախարար, կը յարէ երեսուսուսը, ձեռք տալիս զատուապէս կախում ունի մեր բանակը ընթացքը, եթէ պէտք ըլլայ մեզ մեզի պաշտպանելու ուժը ունենան։

Տեղը չէ՛ հարցնելու թէ՛ ո՞վ է որ պիտի յարձակի ազգային գրոյը պարզագին վրայ։ Պերլինը երեսուսուս մը կ'ըսէ. — Վժիշքը չենք վախար բիրտուծեն, մենք հանդիսուար կերպով ստանանք ենք այս երկիրը մաքրագործելու հոգը և պիտի պաշտպանենք մեր կուրծքով։ Այսինքն պիտի կուսինք, արևն պիտի թափենք։

Ան ասկաւին այս կարգի յուզուածութիւնը խօսքեր, և ասոնք ա՛յն միջոցին՝ երբ ներքին գործաց նախարարը ժողովի բնմէն կը յայտարարէ. — Վժի վախը ո՛ր ծանրակշիռ գէպեր պատահին, եթէ Պրանսայիները իրենց շիջողունն ճնշոււ ճիջը չընեն, կը պատահի որ ապստամբութիւն մը յայտարարուան խոզվայրի օրերուն։ Յետոյ սո միջոցիս կրօնական կուսակցութեան ներքին կուսակցութիւնը միւր մը մը կը արժայ մէջ...»

Արդարև, Ալթէրիոյ իրականացումը նախ և չարտնային և միւր նայն ատեն Գերմանիաներուն դէմ։ Ալթէրի մէջ, իսլամ սոջթօր մը ճիշտօրէն արձանագրութիւնը թափելի է։ Վերջերս Ալթէրիոյ մէջ պատահած դէպքերը միեւնոյն ծաւիլ պտուղներն են։ Բուրանին մեկնաբանութեամբ իսլամի համար երկնային պատճառ մըն է երբ ոչ-իսլամի մը կը հպարտակիր։ — Ի՛նչ ուրեմ, կը հարցնէ (Տար. Զ. Եր)

ՀԱՊԵՇ ԿԱՅՍՐՈՒՇԻՆ, ԶԱԻԱԿՆԵՐԸ ԵՒ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԸ ԻՆՉՊԵՍ ՓԱՆՑՈՒՑԻՆ

ԿԱՅՍԵՐ ՊԱԼԱՏԱՆ Բ. ԱՐԱՐՈՂԱՊԵՏ

ԱՐԻՍ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԿԸ ՎԻՅԵՆԵ ԳԱՐԱԺԱՐԱՆԳԻՆ ՍԵՎ ՁԵՈՆԱՐԿԸ ԸՆԴԴԵՍ ՎՄԵԼԵ ՍԵԼԱՍԻԸ ԵՏԻՍԸԱԳՆԳՆ ՃԻՊՈՒԹԻ ԵՐԿԵՐՈՒՂԱԳԻԹԸ ԵՊԱՃՈՎ ԶՆԿՍՈՒԵՑՆԻ ԳԵՆԶԸ ՓՈՒՍԵՐԵԼՈՒ ՀԱՄԵՐ

Գ.

Սակայն իմ պաշտօնիս ամենավառագաւոր մտքը նախորդներս՝ թաղաւորաց թաղաւորի թուղին յանձնելուն մէջ կը կայանար։

Եթովպական արքունեաց արարողութիւնները բարեարարաբար հոս չէին զօրեր. արդէն ոչ ոք կրնար գիտնալ թէ, արքայական ընտանիքի անձնական գունդի ղինուարներու օւժեղ էսքօթի մը պաշտպանութեան տակ՝ կարուանին մէջ կը գտնուէր։

Թագուհին, գահաժողը և արքայական բրէնտէսները Սօմալի լեռնաշղթաներու պուրնուներուն տակ անձնակցի իրար, ծպտած էին. անոնց՝ նայնիսկ խօսելը արգիւտուած էր։

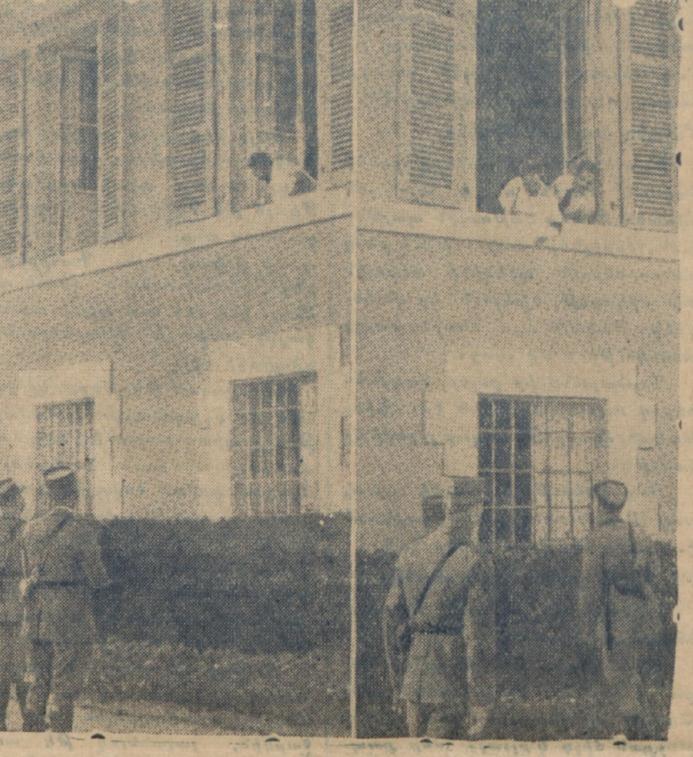
Մեր ետեւէն հասնող Թաթարը՝ լեռնուր օստիկ Ատիս մասին սարսափելի լուրեր կը բերէր. որպէս թէ զարգացող աւարի տրուած և բնակչութիւնը սուրբ անցուած էր, Իտալիա կազով խեղած էր ամէնքն ալ, և դեռ ի՛նչ գիտնամ։ Առաջին գործս եղաւ թագուհին ու արքայականներուն հանդիսաւ ազատելու։ Վրանները պատրաստելու ասի և Մաանոն հակագ կարգեցի։ Պաշարները զօրուար հակուզութեան շրթայն տակ ասելու ասի, իսկ գահաժողը, 440 կաշի վախճանքը մեծ ձորի մը խորը փոխադրել ասի։

Արդէն լայն կը նկատուէր։ Արքայական թաւերը պիտի անցնէր Մայն 25 Յ, կէս գինըրը 450 հինգ անցած։ Պաանըրս ծով անուցութեան ասոնց միջոցով. սոյն լեռ գեղի կրտսն. արեւմուտք Յ քիւլմէթը անգին, Ռուսուայի լայն ձորին խորը բանակած էր։

Թագուհին լայն յուզուած էր կրնար զապի, յուսուած, լուրջութեամբ ու լքուած կը զգար ինքզինքը, գողգողելով վարդաբունը կը քայլէր և ազօթագրէ կը կարգար, թագ դնող զուգուներու այս աստիճան վախճում այս աստիճան խեղճ ըլլալը չէր կարծեր. աստիճանով փոքիք զարգային վրայ միայն հրամայելու և իշխելու վարժուած այս գոռոց զուգուները չաքալի մը աստիճանը զոյգ կ'էլլէին և տերելի նման կը շարժուէին։

Ստառիկ վառը պաշարած էր, եթովպական զահին ու թագին ժառանգորդ իշխան Քաֆարին։ Ամէն վայրկեան մահտիտը՛ն սարսափով պաշարուած էր այն կատարելակցեալ անշուք միաց բանակատեղիս. ճիշդ կէս գինըրէն կէս ժամ ասալ Ատիս—Տիրէ Տաուս գծին մօտ արքայական թուղին կը սպասէինք, իսկոյն սինելի մարդուն մօտեցայ, սակայն մեծ եղաւ դարմանքս ո՛ն տեսնելով Նէկլուին ինքնապարօք։

Այո՛, Նէկլուր ինքը, Պոտրով Պոտրուանին հետ։ Ն. Վեհափառութիւնը ձեռքով նշան մը ըրաւ, այն տեսակ նշան մը որ սովոր էր ընել երբ արարողական փոթածօյլ հրամարի կը հրամայէր, այո՛, ձեռքին նշան մը որ տիրով ու ծառայի միջու անջրպետը կը բանար։ Պոտրով զովս փութայն և ըսաւ. — Բարեկամս, Ատիսի մէջ զարգարի վրայ չի մնաց. — Գէն լուր, գէն լուր, դու չեցի։

Նէկլու իր լուսանկարը կը Յուրի ժընիսի ոստիկաններու, չմտնայով ստորագրել գտնուի

— Հո՛ն, տնիխանութեան բանք, սարսափ կը տիրեն, Ատիս անաւոր սինքղամայ մըն է, աւելցուց։

Այս միջոցին Նէկլու ինծի մօտեցաւ և հարցուց։

— Իսայի, աւ ալ, մերայնոց վրայ խորեցանք։

— Իմ Թագուհին, իմ սիրելի Կառարիս, անգուժ պիտի ըլլաս անկախութիւնը բնոյդ, կարգ կանոնային մը, սրուն վրայ կետեւալ անուր կարգադրի. Վերոն հակառակ Սօմալի Պրանսային սերտաց զարգացումներն։

— Իսայի, զիտանդիտանուական մարմինը սպիտակներու պաշտպանութեան համար միջոցներ կազմած չէ։

— Իմ Թագուհին, իմ սիրելի Կառարիս, անգուժ պիտի ըլլաս անկախութիւնը բնոյդ, կարգ կանոնային մը, սրուն վրայ կետեւալ անուր կարգադրի. Վերոն հակառակ Սօմալի Պրանսային սերտաց զարգացումներն։

— Այո՛, աշուշտ, նայն իսկ Թագուհի չենք զգուցող, իր ժողովուրդին ազնուութեան համար միջոցներ ձեռք առած է։ Առաջին անգամ պիտի փողովուրդը արդուած զարգացանք, սինքղներու մէջ պիտի ապաստանի։

— Իմ Թագուհին, իմ սիրելի Կառարիս, անգուժ պիտի ըլլաս անկախութիւնը բնոյդ, կարգ կանոնային մը, սրուն վրայ կետեւալ անուր կարգադրի. Վերոն հակառակ Սօմալի Պրանսային սերտաց զարգացումներն։

— Իմ Թագուհին, իմ սիրելի Կառարիս, անգուժ պիտի ըլլաս անկախութիւնը բնոյդ, կարգ կանոնային մը, սրուն վրայ կետեւալ անուր կարգադրի. Վերոն հակառակ Սօմալի Պրանսային սերտաց զարգացումներն։

— Իմ Թագուհին, իմ սիրելի Կառարիս, անգուժ պիտի ըլլաս անկախութիւնը բնոյդ, կարգ կանոնային մը, սրուն վրայ կետեւալ անուր կարգադրի. Վերոն հակառակ Սօմալի Պրանսային սերտաց զարգացումներն։

ԱՆԳԼ • “ՔՈՒՒՆ ՄԷՐԻ” ԱՆԴՐԱՏՈՒ ԱՆՏԵԱՆԸ

ՉԿՐՑԱԻ ԱՆՑՆԻԼ ՏՐԱՆՍԱԿԱՆ “ՆՕՐՄԱՆՏԻ”

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ
ԻՐԵՆՑ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՊԱՐՏԻՆ
ՈՒՈՒՍ ԳՈՐԾԱՒՈՐԻ ՄԸ

ԽՆԱՅԱՍԵՐ
ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ
ԽՈՐՀԱԾ ԵՆ ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼ
“ՔՈՒՒՆ ՄԷՐԻ”,
ԾՈՒՒՆԸ

ՈՐՈՎ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ
ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ
ՍԵՒ ՆԵՐԿ

ԵՐԿՈՒ
ՇՈԳԵԿԱՌՔ
ԿՐԱՑ ԱՆՑՆԻԼ
“ՔՈՒՒՆ ՄԷՐԻ”

Ասոց ըլլալու այս երեք քեղեանները արժեքի ճամբորդելու մեծամակը շահած ըլլալով Նօրմանտի Եւրոպա կը մեկնին «Նօրմանտի» շոգեհատով

Ծ Խ Ն Ե Լ Ո Յ Ձ Ի Ն Մ Է Ձ Է Ն

ՈՐ ՀԻՆԳ ՅԱՐԿՆՈՑ ԱՐԱՐԹՂՄԱՆԻ ՄԸ ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՆԻ

Իրեն շեղված վայրից ստացավ

Այժմ ամենուս ծանօթ է որ, աշխարհի ծովերու աստուածը Անգլիան է. իր հսկայ նաւատորմին շնորհիւ Այսուհանգերէ, վերջերս Գուին Մէրի և Քրանս. Նօրմանտիա թրանսատլանթիքներու մրցման նեանաւանդով, իրայտ եկաւ թէ, Քրանս. ծովային ճարտարարուեստը գերիվեր է անգլիականէն:

Մով. մրցանիչը կտարոզ թրանսատլանթիքները փոխան մրցանակի, կը ստանան կապոյտ ժապաւէն մը, որ յանախ պետութիւնները քանի մը տարին անգամ մը իրարու ձեռքէ խնել կը փոխեն:

Մտա 15 տարի առաջ, Պրէմէն հսկայ թրանսատլանթիքը համաշխարհային մրցանիչը շահելով, կապոյտ ժապաւէնը գերմանացիներուն ձեռքը անցաւ. Գուին մը տարի յետոյ, Իտալացիք յաջողեցան այս մրցանիչը կտարելով խնել ժապաւէնը: Ասկէ վերջ անգլիացիք ձեռնարկեցին շինել երկու հսկայ թրանսատլանթիքներ:

Ճրանսացիք ասոր վրայ Նօրմանտիան շինեցին, որուն ջով գեղ կեդրոնացած է ծովերու համաշխարհային ուղիքը: Անգլիացիք սակայն, իրենց հսկայ արտադրին արժանապատուութեան հարց նկատեցին Ճրանսայի ձգել այս մրցանիչը և ձեռնարկեցին Գուին Մէրիի շինութեան:

Ինչպէս յայտնի է, այս թրանսատլանթիքը 3 ամիս առաջ շուր ելաւ և առաջին ճամբորդութենէն հասկցուեցաւ թէ իր նպատակին չի պիտի ծառայէ: այսինքն Նօրմանտիաի ձեռքէն շեղուելու մրցանիչը խնել, Իրաւ ալ, առաջին մրցման Գուին Մէրի ետ մնաց Նօրմանտիան: Ո՞րքէն կ'ըսեն թէ Գ. Մէրի արտաքին պատճառներու, մշուշի և փոթորիկի հետեւանքով է որ իր բոլոր արագութեամբ չէ կրցած ընթանալ և հետեւարար մրցանիչ չէ շահած, բայց ծով. մասնագէտներու կողմէ Նօրմանտիաի գոր-

ծիքներուն վերջին բարեփոխութիւնը, Ֆրանսացիներուն աւելան յաղթանակ կ'ապահովէ:

Սրբեք մի գործածաք, երբ ըսենք թէ Քրանս. թրանսատլանթիքը իր յաջողութիւնը կը պարտի դեռ մինչև. երեկ իր բարձրագոյն աշխատող սուս գործարարի մը:

Նօրմանտիայի շինութեան առաջին օրէն պարզ գործարարի հանգամանքով սուս թօրնօճի մը կ'աշխատէր, որ հակառակ ծով. գործոց ժամանակէս ըլլալուն, ոչ մէկուն իր կարողութիւնը կը յայտնէր և կը

գոհանար պարզ գործարարի պաշտօնով: Երբ շոգեհատին մեքենական կազմաւորութիւնը կը սկսի, սուս թօրնօճին կը դիմէ ճարտարպետներուն և կը յայտնէ որ տեսնել կ'ուզէ թրանսատլանթիքի յատակագիծը:

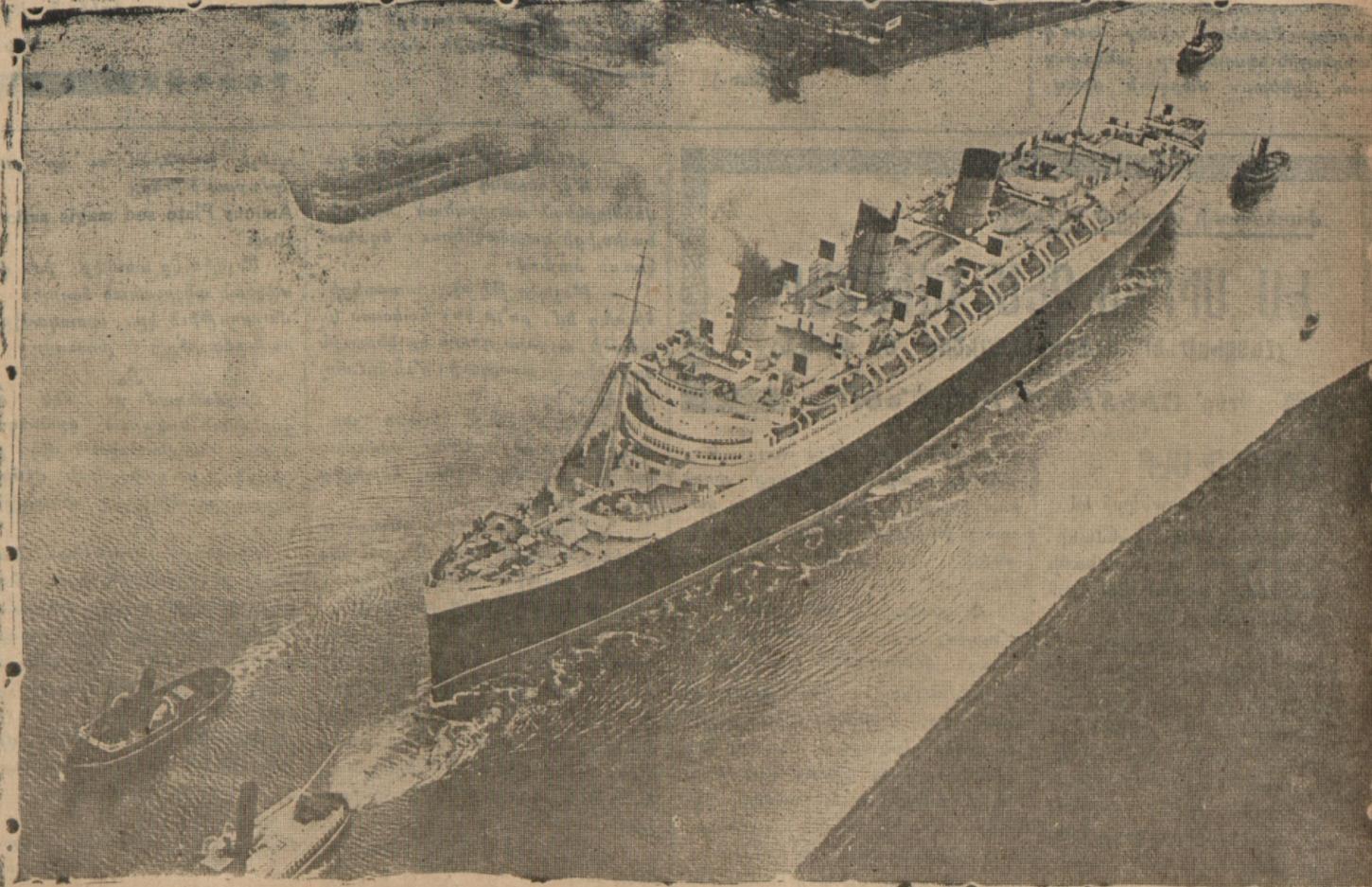
Ճարտարապետները նախ կը զարիտան և անոր հնարագիւտները կը հարցնեն: այս պարագային սուս գործարարին կարողութիւնը իր յատկապէս, որ յատակագիծին մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ ընելով Նօրմանտիի գնացքին վրայ 2.5 մղան

կ'աւելնայ, Խիտ բնականաբար երբեմնի սուս գործարարը հազարաւոր Ֆրանսեցիներով կը վարձատրուի և կը դասուի ծով. մասնագէտներու կարգին:

Այսպիսի հսկայ շոգեհատերու մրցումը գործան սկիզբը կը կազմաւորուի ովկիանոսներու մէջ. այնպէս որ այդ շրջանին ծովուն երեսը թանձր մշուշ մը պատած կըլլայ: որովհետև հասարակածէն եկող Կոֆտարիմը (առաջ ջուրի հոսանք) ովկիանոսին պող ջուրերուն խառնուած միջոցին անուրի շոգի կը հանէ:

Նօրմանտիայի և Գուին Մէրիի մրցման ճամբու տեւողութիւնը 6000 քմ. էր: Այս հսկայ շոգեհատերուն համար շատ դիւրին է կարել հազարներով քիլօմէթր: Քրանսատլանթիքներու կազմութեան համար զաղափար մը տալու համար ստորեւ կը նկարագրեմ Գուին Մէրիի ծինելոյցը:

Անգլ. տիտանին ծինելոյցը գրկելու համար 28 հոգի ձեռք ձեռքի տալով պէտք է շրջանակ կազմեն: Միանելով մէջէն 2 շոգեհատը (Շարք 2. կց)

«Գուին Մէրի» երկու ուղիքներով բաց ծով ելած պահուն

ՎԵՐՉԻՆ ԶՄԵՌԸ

Գրեց՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԷԼԼԻԵԱՆ

Կարծես ներսէն մէկը. — Ապա-
րախտ, այդ մարդիկը որոնք քու
վրայ այդքան գուրգուրացած էին,
երեսի վրայ լքելու էին, անփոյթ,
տկար արարած, կը պոռար ու այդ
կոչը, զինքը փոթորիկի բռնուած
ճնշողակի մը նման կը հաւածէր:
Ակնարկը ակամայ կրակարանին
զնաց, ան ալ կարծես իր տերեւ-
ները թափած ծեր թուփ մըն էր
ծիւններուն տակ մնացած, անոր
ներկայութիւնը սենեակը աւելի
կը ստեղծէր: Սեպտեմբեր ճնշուած
կարացած էր. մեծ անտանայի բե-
ռի մը տակ կը գտնուէր զիւրաւար
ու ամէն վարկեան հայրը բռնակրի
մը նման, ոչ ոք կը տեսնէր: Մայ-
րը արդէն կրցած էր անոր պրպը-
տող այրերէն ամէն բան կտահել,
հիմայ զայն հեռացնել կ'աշխատէր
իրենց ներքին տոռապանքի կայ-
ծերը տղուն դիւրավառ հոգիին
ծագել չէր ուզեր... Ինչո՞ք կ'ընէր չեր
զիտեր թէ այդ կայծերը իրենց
հեռանալէ առաջ նոյնիսկ փոխան-
ցուէր էր անոր հոգեւոյն ու ակա-
մայ բռնակրի սկսած. միայն այն այ-
ցելութիւնները որոնք կուտար
Սեպտեմբեր իրենց իրեն համար ոչ
թէ նոր կայծեր այլ հսկայ փրոց-
ներ կ'ըլլային... հրահրելէ... Մայ-
րը ճարահատ ըսաւ:

Ժամ ճշմարտութիւնները մըրորի
նման հազիւ կրցան անոր յատակը
ծածկել, մարդուն հաւատքը այդ
վիճակներուն վրայ չկրցաւ նոյնիսկ
մոմ մը վառել մոմ մը, տկար,
հոգնիմ, յոյսի:

Ի՞նչ պիտի ըլլային այդ վիճե-
րը, ցաւագար մղձաւանջի մը մէջ
պիտի փլչէր անոնց պատերը
ինքնիրով լեցնելու համար զա-
նո՞ք, ու այդ մատողաշ հոգին ան-
ջրդի աւերակ մը պիտի ըլլար յա-
ւիտեան, այդ տղան պիտի՞
կարենա՞ր ինքնածին, հպարտ մխի-
թարութեամբ մը լեցնել զանոնք:
Աշխարհի ու ծիւնին վրայ, այո-
պիտի անհամար խոռոչներ ստեղ-
ցա՞ն:

Սեպտեմբեր խնամութիւն վերա-
դարձաւ. վարպետին համբերու-
թիւնը սպառած էր արդէն ջախեց
զինքը, բայց Սեպտեմբեր անոնցմէ
ոչ մէկը իմացաւ, բերին մէջ բառ
մը կը ծամէր: Ինչն իր գործերուն
վարպետն ալ գրասենեակը աշխա-
տիլ սկսան. Յանկարծ գրասենեա-
կին դուռը բացուեցաւ վարպետը
ծառան կարծելով զրուխը չը վեր-
ցուց, բայց դուռը բաց մնալ կը
յամաներ, Սենեակին տակ մթնո-
լորտը պող օդի խուժանով մը կը
լեցուէր, վարպետը սակէ դժգոհ
զրուխը բարձրացուց Սեպտեմբեր
մէջ մտածկոտ կեցած էր:

Չաւակա ալ զնայ, ուր կը մի-
նաս, վարպետը կը բարկանայ:
— Քիչ մը նստիմ մայր:
— Այ՛ զաւակս ինչ պիտի ընես
նստելով, զնա եթէ վարպետը վը-
ռնտէ մեր վիճակը ի՞նչ կ'ըլլայ:
Մայրը բռնկով տղուն ձեռքէն
այլեւս կերակրելու անկարող,
թուլունի մը նման վանդակէն դուրս
արձակեց:

Սեպտեմբեր զրան դիմաց իր նեղ
բանկոնին մէջ կ'ընկած է երկար
կեցաւ խրճիթին առջեւ, կոկորդը
ջղային ցաւով մը կը գալարուէր
բերանը բաց հազիւ կը շնչէր,
Արցունքները հոն կ'ընկած ան-
հրեղատ կեռային քիչ յետոյ ոտ-
քերուն առջեւ ծիւնին վրայ եր-
կու խոռոչ բացուեցան երկու
փոքրիկ խոռոչներ որոնք պաղ
ծիւնը ձեռքէն ու մեռան իրենց
կրակին հալումէն պարտուած: Այդ
խոռոչները որոնք աշխարհի վրայ
պղտիկ ծակեր ըլլալով աննշմար
մնացին, անոր այսպիսի շատ մը
աշխարհներ գրկող հոգեւոյն մէջ
հսկայ պարապութիւններ եղան.
պարապութիւններ որոնք աւա՞ղ
մարդկային նկարագրեր անկարող
եղաւ լեցնելու, մարդուն ստեղ-

— Ի՞նչ կուզես ծօ՞:
— . . . . .
— Քեզի եմ ապուշ ըսէ՛ տես-
նեմ ի՞նչ կ'ուզես:
— Վարպետ:
Վարպետը զայրացած ոտքի կը
ցատէ. — Ըսէ՛ թէ չէ ոտքիս տա-
կը կը բզկտեմ քեզ:
Սեպտեմբեր սարսափով կը փսփը-
սայ, շքիլ մը դրամ.
— Ի՞նչ դրամ կ'ուզես:
— Կուզեմ վարպետ:
Վարպետը փրփրած երկու ապ-
տակ կը զարնէ, ճառ քեզի դրամ,
ծօ ես քու ինչիդ դրամ պիտի
տամ, կուտես, կը խմես դեռ ի՞նչ
կ'ուզես Ապրիլիստներ, անթիթի
կ'անես կը կերակրես. կը մեծցնես
յետոյ կ'ըլլեն դրամ կ'ուզես ապ-
րախտներ:
— Բայց ուրիշ աշխատողներ
ալ թէ կը կերակրուին թէ դրամ
կուտեն:
(Շար.)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

(Շար Գ. Էջէն)

Թղթակիրը, Մահիկը Խաչին և
Հրեային դէ՞մ:
— Արաբը, կը պատասխանէ
խալամ տօթթօրը, կ'ատէ հրեան, ու
կը շարունակէ.
Արդ, ամէն օր կը կարդանք
թէ Արաբները երեք ամիսէ ի վեր
ինչե՞ր կ'ընեն Պաղեստինի մէջ,
ուր մէկ միլիոն արաբ բնակչու-
թիւն իսկ չկայ: Մինչդեռ Ալժէրիի
մէջ հինգ միլիոն արաբ կայ և Ալ-
ժէրիա իր երկու կողմը ունի երկու
արաբ երկիրներ՝ Մարոքն ու Թու-
նուզը:
Յրանսայի զինուորական տնօրէն
ուժին համար շատ դիւրին է խա-
ղաղութիւնը անխախտ պահել իրեն
հպատակ այս արաբ երկիրներուն
մէջ: Բայց և այնպէս, խոսովու-
թիւն մը՝ Ալժէրիոյ մէջ կամ ուրիշ
տեղ, անշուշտ կը զբաղեցնէ Յրան-
սան և ասիկա շատ ծանր կը կըսէ
անա՛նկ տանն մը, երբ արդէն ըզ-
բաղած է ներքին պայքարով:
Այս օրերս մէկէ աւելի տնդաւ-
ներ և զանազան առիթներով ըս-
ուեցաւ թէ Յրանսա՛ միջազգային
քաղաքականութեան մէջ իր ներ-
քին վիճակովը, կորսնցուցած է իր
զեկավար դիրքը: Ու եթէ իր այժ-
մու ներքին անհամբաւի ու ան-
հանդարտ վիճակը շարունակէ,
առիթ չի՞ առը Գերմանիոյ որ Ալ-
զաա Լուէնի վրայ խորհի:

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

"ՔՈՒՆ ՍԵՐԻ",

(Շար Ե. Էջէն)

հանգստորէն կրնան ըրձքովի անց-
նիլ: Իսկ ծխնելոյզին բարձրութիւ-
նը հին գայակնոց աբարթըմանի մը
կը հասնի:
Անգլիացիք խորհած են Գուրի
Մէրիի ծխնելոյզէն բարձրացող ծու-
խը օգտագործել, ասոր համար սա-
նաւոր միջոցներ ձեռք առած են:
Նուառաբ ֆիւմէով կը պատրաս-
տուի առաջնակարգ սեւ ներկ: այն-
պէս որ Գուրի Մէրիի ճամբորդու-
թեան սկսած օրէն իվեր անգլիացիք
սեւ ներկի առաջին սթօք մը ամ-
բարեւ սկսած են:
Տնտեսական գործադրութիւնը
Թուրքիոյ մէջ կիրարկելի ճար-
տարաբանութիւնը Հնդկաստանի
պատրաստութիւնը աւարտած է,
այս ծրագրի յատակագրին վրայ
պիտի հիմնուի երկրին մայր ճար-
տարաբանութիւնը:

ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ԱՈՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Անա՛րիչ որ՝ անհեցայ գոր-
ծածելով՝ Ժօլի Ֆամ Բուհը,
բաւարան եւ արուստի ներ-
կեր:

Ժօլի Ֆամ Բուհը (գի-
տերական համար իւզոս է եւ Գե-
ղեկական համար առանց իւզի)
կարճ ամիս մը գործածելէ վերջ
մեծ սպափանք մը գզացի, սեւ-
նիլով անհեցաբար դեմքի բո-
լար սեւ քիթեւան եւ երեսաստ-
րակաւ բարկանեցաւ: Այսպէս
մտքս ստացաւ բաւարանի փառ-
կաւրին մը եւ դեմքս բարձր եւ
առեղջ երեսաստրակեան մը
բոլար հնայր:

Արգասեւ. ԺՕԼԻ ՏԱՄ ար-
տադրութիւնները իրենց հաւասար
չունին:

Անկարան գործածելի գանձնի

ՆՈՐ ՇԻՇԼԻՒԹ
ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄՈՒԹԻՒՆ
ՄԵԾ ԲԱՆԱԿՈՒՄ
(ՎՐԱՆՆԵՐՈՒՅԻ ՏԱԿ)
15 ՅՈՒԼԻՍԻՆ՝ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20
ԳՐԱԿԱՆ ԿՂԶԻ ԻՆՃԻՐԼԻՔԻ ԾՈՎԱՓՐ
Բարձալի եւ օրինակելի հաւաքական կկանքի պայմաններ
Մարտիկուն եւ կարգապահութիւն եւլն. եւլն.:

ԿՕԳՏՈՒՆ
ԱՆԴԱՄՆԵՐ ԵՒ ՀԱՄԱԿՐՆԵՐ
Արտոնագիր ստանալու համար փութացէ՛ք դիմել ամէն
իրիկուն Միլիթեան հաւաքատեղին:
ՎԱՐՋՈՒԹԻՒՆ

Ժամանակի գրական թերթին

ԵՍ ՄԻՐՈՅ ԶԵՄ ՀԱԻԱՏԱՐ...

(ՀԱՏՈՒՄՆԵՐ՝ ԱՆՀԱԿԱՍԱՐԱԿՆՈՒ ՄԸ ՎԷՊԷՆ)

Գրեց՝ ՇԻՆՏԻՍ ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՍԵՐ

19 տարեկան եմ

«Սերը զեմի կը նմանի,
«ան կը ձգի ու կը մեռնի
«առանց բանակաստիքան
«միջնորդութեան»:

Stendhal

Դառնորէն հեծեծող կօշիկներս
ջղայնացուցին զիս: հայրնոցի ա-
նոնց հասցէին լեցուն բերնով ու
երդուեցայ այլեւս նոր կօշիկ
յանցնել ոտքերս: Յետոյ փորձեցի
երգ մը դուրս նետել չորցած
կոկորդէս, բայց կապարի խոռոչիկ
զուլտ մը եկաւ տեղաւորուել լեզու-
ի վրայ ու ճնշեց: Աւ որոշեցի
դռնէն դէպի պատուհան ու փոխա-

— Հիւանդ եմ, մենախօսեցի:
— Ո՛չ, հիւանդ չես, լեզու ելաւ
վենետիկեան անշրջանակ հայելիս
նափօլիցի ստահակներու եղանա-
կաւոր ծայրով:
— Ի՞նչպէս թէ ոչ, սաստեցի,
հիւանդ եմ, քո՞յր ես: ճակատ կը
պայթի, աչքերս դուրս կը նետուին
մարմինս կը տապկուի, ո՛ւր հիւանդ
եմ, հիւանդ:
— Ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ, հիւանդ չես,
պնդեց հայելին, այսօր սովորա-
կանէն քիչ մը աւելի նետեցիր
ճերմակ ջուրը:
— Տխմա՛ր, առաջին անգամը չէ
որ կը գինովնամ, .. հը՛մմ, կանուխ
սկսանք քաշել անիծեալ ջուրը...
օճախը մարի մէջտեղ բերողին:
— Հասկցուեցաւ, սրերիս,
ինքզինք խաբել կը փորձես, լա՛ւ
լա՛ւ, մի՛ նեղուի, բռն ինչ որ կու-
զե՛ս բայց իմ հաշույս չիդար, շե-
տակը ըսեմ, ինդահատներ կու-
տալը մինչեւ իսկ արեւելքցիի բռ-
խտովի աչքերու սիրոյն: Չպիտի
խօսիմ ուրեմն:
Այո՞, քեզ կը ճանչամ իբր իմ
միակ տէրս ու տիրակալս, քեզ կը
սիրեմ, քիչ կը յարգեմ, բայց շատ

աւելի կը սիրեմ ու կը յարգեմ
ճշմարտութիւնը:
Amicus Plato sed magis amica ve-
ritas:
Ինչպէս կը տեսնէք իմ վենե-
տիկեան անշրջանակ հայելիս ճըշ-
մարտութիւն կը պատգամէր իր
նախահայրերու լեզուովը:
Հաշմանդամ ու մէկ ոտքը
գերեզման երկարած գրասեղանիս
վրայ անվերարկու մէկ քանի
զիրքեր թիւզանդական վէճի մը
եզրակացութիւնը կը փնտռէին ի
զուր:

Տիկզբըրի գաղտնիք, Մարդ-
կային ընկերութիւն, Ազգ, հայրե-
նիք, եկեղեցի, դպրոց, փոքրամաս-
նութիւն, դասակարգային պայքար
կեանքի պայքար, սեռային պայ-
քար, սէր, ատելութիւն, յոյս, խա-
ւար:

Փորձեցի ես ալ մտնել վիճա-
բանութեան մէջ: Հաստատեցի՞
կայ, ներքեցի՞ չկայ, այո՞, ո՛չ,
կ'ըլլայ, չըլլայ, լա՛ւ է, գէ՛շ է...
Ու չկրցայ պարտկել զայրոյթս
խօսք չհասկցող թուղթի կտորե-
րուն դէմ:

— Ես ձեր հեղինակներուն...
Հայրնոցի աշխ ու ձախիս,
բարեկամիս ու թշնամիս, ու
թշնամիս, ու սկսայ զիրքերը նե-
տել առջին ու անդին: Մեծարեցի,
Սիւսանիս, Պօլլա, Ռ. Ռօլան,
Հայնէ, Փ. Իլլարթի, Միլբո ու
կարճագոյն Պարենց գացին զիդ-
ուի սենեակին տխուր մէկ անկիւ-
նը ու իրենց աղիքները նետեցին
ճանճերուն առջեւ:
...
Սեւ ահա, հրա՛ջ անօրինակ,
վենետիկեան անշրջանակ բայց պա-
պական ճշմարտութեամբ կենդանա-
ցած հայելիս պատին վրայ ճարպիկ
ոտուով մը կատարեց ուր հո՛ն,
ճիշդ դէմս եկաւ կանգնեցաւ:
— Բարեկամս, գի՞մագծեցր պար-
զուեցան քիչ մը, աչքերուդ կար-
միրը նօսրացաւ ու ձախտիդ ճիշդ
մէջտեղի երակը ահա՛ կ'անհետա-
նայ: Խոստովանէ որ հիւանդ չես:
— Դարձեալ սկսա՛ր, պոռացի,
անիծից արժատ, ստանալի՛ ձը-
նուեղ, լա՛ւ, ընդունիմ պահ մը
որ հիւանդ չեմ...
(Շար.)

ՆՈՐ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆԻ ՄԱՍԻՆ

Վայրկենական մահը.— Վերաբուժական գործողութիւն մը.— Երկնաւարերը.— Եզական պատմութիւն մը.— Ձկնորս մը, որուն սրտը այ կողմը կը գտնուի

Հարվըրտի բժշկական վարժարանէն՝ Բրոք. Էտուին Չ. Բոն նոր տեսութիւն մը պարզած է, որուն համաձայն մարդկային մարմինը բաղկացած է կենդանի ուժերէ (թիմալո) որոնք ուղեղին, ջիւղերուն և մկաններուն կուտան ա՛յն ուժը, որով հոգին ու մարմինը իրարու հետ կը հաղորդակցին:

Կենդանի տինամոնները հսկայ մասնիկներ (մօլէքուլ) են, որոնց մեծագոյն մասը ջրածինի հիւլէին 34 հազարէն մինչև 5 միլիոն անգամ աւելի խոշոր են և կը կազմեն բրօքիիմենտ: Սոյն տինամոնները կը գտնուին նաև լիբիաներու մէջ: Այդ հսկայ մասնիկները կը նմանին մագնէտներու, որոնց մէկ ծայրը դրական և միւս ծայրը բացասական էլեկտրականութեամբ բեռնաւորուած են:

Տակաւին անձանթ պատճառներով, մագնէտին դրական ծայրը կը կորսնցնէ ելեկտրական կուտակումը: Միւս ծայրին ժխտական կուտակումը կը հակի դէպի դրացի մասնիկին, դրական ծայրը: Այս եղանակով է որ հոսանք մը կը շրջի մասնիկներու շրջապատումի մը ամբողջ երկայնութեան մէջ, և այդ հոսանքը կը պարպուի կրծկուծի մը տակէն: Ըստ այնմ, մկանային կծկումը, զեղծերու հիւթանջատումը և ջրային զրդիւնները յարաբերութեան մէջ են ելեկտրական բեռնաւորումներու հետ:

Գտնուած են զանազան ազդակներ, որոնք կ'որոշեն ելեկտրակալութեան բեռնաւորուած մասնիկներուն գործունէութիւնը: Գլխաւորապէս այդ ազդակները կը կազմեն հասակն ու ձեւը, թիւը և տեղը: Ինչ որ կուտակումները կը գտնուին մասնիկներու մակերեսին վրայ:

Սակայն այս բոլոր հանգամանքները իրարմէ շատ կը տարբերին, և տակաւին բազմաթիւ տեսակներ կը պակսին, կատարելաւ ըլլալու համար վերոյիշեալ տեսութիւնը:

Այսուհանդերձ, կրնանք ըսել թէ Բրոք. Բոնի գիւտը մեծ չափով լոյս կը սփռէ ա՛յն յարաբերութեանց վրայ, որոնք գոյութիւն ունին հոգիին և մարմինին միջև:

Ահաւասիկ տարբերակ լուր մը, որ ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ Ամերիկայէն կուգայ:

Հօլիվուտէն Տօթթ. Ռալֆ Ս. Ռիլարտ կապիկները ստեղծելով ճշգրտ է վայրկենական մահուան պարագաները: Իր կարծածին համաձայն, այս նորագիւտ մեթոտով կտրելի պիտի ըլլայ հիմնովին բուժել հիւժմախոր: Եթէ գործարան մը ստորի, հիւժմախորի փաստակար մասնորէները կը փճանան, ու երբ ենթական վերակենդանանայ, փտտը բոլորովին անհետացած կ'ըլլայ:

Իր կատարած փորձերու մասին կարգ մը բացատրութիւններ տալէ վերջ, կ'ըսէ թէ ուղեղը բոլոր գործարաններէն առաջ կը ստանի, և աւելնէ վերջը կը կորսնցնէ իր ստանալէ վերջը: Այդ գործողութիւնը աստիճանաբար տեղի կ'ունենայ և երբեմն արիւնափոխութիւն կը պահանջէ, առանց ենթակային նիւթաբուժութեան պատճառներու: Թիշեալ օտթօրը իր սիրական կապիկին վրայ փորձեր կատարած ըլլալով, տեսած է թէ ան ստուգման գործողութեան յետոյ, ապրած է երկար տեւել, և աւելի գիւրգոյն է:

Վերջերս Պելժիոյ մէջ պատուաստումի խիստ շահեկան գործողութիւն մը կատարուած է հինգ տարեկան տղա մը վրայ, որ իր ծնունդէն ի վեր անկարող էր աչքերը բանալու, արտեւանուէնքերը բանալու և զօցելու յատուկ մկաններու

ընդ չգոյութեան հետեւանքով: Վաթէոյոյ արքայական հիւանդանոցին բժիշկները տղուն արտեւանուէնքերուն մէջ ազդի մկաններու կտորներ պատուաստելով, յաջողած են բանալ անոր աչքերը, և տղան սկսած է տեսնել:

Ուրիշ անթիւ մանրամասն խօսած ենք օդաքարերու մասին: Վերջերս Միացեալ Նահանգներու օդերեւութաբանական կառավարչական մեթ. Ս. Ֆ. Թալմանի գիրք մը հրատարակած է, որուն մէջ կը խօսի երկնաքարերու մասին: Թիշեալ օդերեւութաբանը 20 միլիոն կը հաշուէ այն օդաքարերուն թիւը, որոնք 24 ժամուան միջոցին կ'իյնան երկրի մթնոլորտին մէջ: Այդ անթիւ կ'աւելցնէ թէ այդ օդաքարերէն շատեր աւազի հատիկի խոշորութիւն ունին, իսկ ուրիշներ՝ խոշորագոյնի մը մեծութիւնը: Սակայն այդ մասը օդաքարերը անասման արագութեամբ օժտուած են, ուժգնորէն կը բախին երկրագունդի մթնոլորտին, և կրնան մեղի մահ պատճառել, երբ մեր մարմինին կենսական որ և է մասին հանդիպին: Բարեբախտաբար հեղին այդ նիւթերուն մեծագոյն մասը երկրի հասնելէ առաջ, կը հալին ու կը շոգիանան:

Ներկայիս Հնդկաստանի ժողովուրդը չափազանց շահագրգռուած է Շանթի Տէվի կոչուած 9 տարեկան հնդկուհիի մը տարօրինակ պատմութեամբ, որուն համաձայն յիշեալը նախընթաց կեանք մը ապրած է, այսինքն՝ իր ներկայ կեանքէն առաջ ապրած է ուրիշ կեանք մը: Նախապէս ամէն ոք սկիպտիկ էր իր յայտարարութեան մասին, սակայն յետոյ իր ըսածները քննուելով, ճշմարիտ ըլլալու հաստատուեցաւ:

Արդարեւ, իր ըրած ցուցմունքներուն վրայ, զանա մարդ մը, որուն համար ըսաւ թէ իր նախկին

աժուսինն էր, և անոր օրով իր անունը Լիւճի էր: Աչքերը գոց վիճակի մէջ, զայն կառողով առաջնորդեցին իր հին տունը, զոր նոյննութեամբ ճանչցաւ, և որուն մէջ մարմնաւորուած էր:

Լիւճի ծնած էր 1906ին և մեռած՝ 1925ին: Իսկ 1926ի ծնած է Շանթի Տէվի: Այս աղուէն պարագան մեծ հետաքրքրութիւն արթնցուցած է գիտական շրջանակներու մէջ, և զայն մօտէն քննելու համար մասնախումբ մը կազմուած է ծանօթ գիտնականներու կողմէ:

* * Արտէններու Ռուտէվալտ կոչուած գիւղակին մէջ գոյութիւն ունի Թէրար Բաէէրս անունով 20 տարու ծլածան երիտասարդ մը, որուն սիրտը կտրուած էր և կողմը կը դանուի: Թիշեալը արհեստով ձկնորս է, և մինչև այսօր ոչ ինք և ոչ ալ իր մայրը անդրադարձած էին այդ եզական երեւոյթին վրայ: Հիւանդ ալ եղած էր, որով ո և է բժիշկ չէր քննած զինքը:

Վերջերս զինուորական ծառայութեան կա՛լուած ըլլալով, Պրիւժի հիւանդանոցին զինուորական բժիշկը քննած ատեն, երեւան հանած է իրօզութիւնը: Բ. ճառագայթներու քննութեամբ, հաստատուած է թէ այդ երիտասարդին սիրտը կանոնաւորապէս կը տեղափոխուի կտրուածի ալ կողմէն դէպի կեղծոնական մասը, սակայն ինք չզգար այդ տեղափոխութիւնը, և մինչև այսօր անկէ ո և է անհանգրստութիւն կամ նեղութիւն չէ կրած:

ՀՐԱՋԵԱՅ ՏԵՐԱՍԿԻ Պրիւսկի

ՄՕՏ ՕՐԷՆ
ԺԱՄԱՆԱԿ
ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ
ՆՈՐԱՁՈՅԼ ՏԱՌԵՐՈՎ
Ճոխ բովանդակութեամբ
եւ ծանօթ գրիչներու աշխատակցութեամբ:

փայլած էր 18 պոլիմէրին, երբ քուէ քաշելով իր բաղդը կ'որոշէր, այն բաղդը որուն երեսէն Ֆրանսայի եւ աշխարհի բաղդն ալ փոխուեցաւ:

Ճշմարտութիւնը անվիճելի էր, այնուս կասկած չէր մնար, Լորանսի նայուածքը ճիշդ իր նայուածքն էր, անոր աչքերը ճիշդ իր աչքերուն կը նմանէին: Իր աղջիկն էր ան:

Ի՛նչ մեծ ու զմայլելի յաղթանակ մը պիտի ըլլար իրեն համար եթէ ան տեղի տար, եթէ զսպուած, կամ աւելի ճիշդ, կայսրին ցոյց տուած ներողամտութեանն զգածուած. իր ոտքերուն իյնար:

Նաքոլէն պահ մը յուսաց որ Լորանս այդ բանը պիտի ընէր:

Իր աչքերուն անանկ երեւցաւ որ Լորանսի աչքին մէջի վայրագ քոցը իր յատակութիւնը կը կորսնցնէր:

Բայց այս երեւոյթը հազիւ քանի մը երկվայրկեան տեւեց:

Լորանս չէր կրնար տեղի տալ և չի պիտի տար. ան ինքնիք զլսուուն որոշում տալու իրաւունքը չունէր, հօրը և բարեկամներուն առջեւ բանտին դուռները բանալու համար իր հաւատքը ուրանալու իրաւունքն ալ չունէր. եթէ ատանկ բան մը ընէր, մարդկային ընկերութեան հանդէպ ամենէն յոռի դաւանանքները գործած պիտի ըլլար, իսկ իր խղճին հանդէպ ալ՝ ամենէն մեծ վատութիւնը:

Եւ հաստատ ծայրով մը, այնպիսի ծայրով մը որուն մէջ ոեւէ սպանալիք չիկար, ըսաւ.

—Եթէ ատանկ տկարութիւն մը գործեմ, հայրս —Իր հա՛յրը, իր հա՛յրը, բացազանց Նաքոլէն:

Եւ զբարեկամներուն մօտենալով, Ֆրէքիէ Թիւլիլի յիշատակագիրը ձերքը առաւ...

Եթէ այդ թուղթի կտորը Լորանսի ցոյց տար, ի՛նչ

BIR SEYAHATE ÇIKARKI
Güneşi, Yağmuru, Karı, Rüzgârı
DÜŞÜNÜN VE ÇANTANIZA
KREM PERTEV
YERLE ŞTİRMİYİ UNUTMAYI

'ՓՕԹՕ ԷՕՁԷԼ, - ՏԱԳԷՍ
ԳՏԸԳ ԻԻՎ, Բարափին հրապարակը, հրշէջ գունդին դէմ թիւ 20
մէջ տեսակ գեղարուեստական լուսանկարներ
խիստ դուրամատչելի գիներով
Ուսանողներու համար 8 վէսիբայի յատուկ պատկեր 10 դր. է
ՎԱՅՐԿԵՆԵԿԱՆ
Որթուշով 8 հատը 30 դր., 6 քառթ 75 դր., 4 կորուի 6 ժամէն,
Չանազան մեծութեամբ ֆիլմեր եւ ապակիներ:

գինի վրայ ծռելով: Այո՛, հասկնալ կ'օւզեմ, ինչո՞ւ կ'ատէք զիս:

- Անոր համար որ ազատութիւնը սպաննեցիք:
- Այս խնդ ու խելառ խօսքերը տա տխմար Մալէն սորվեցուց ձեզի:
- Իմ հայրս տխմար մը չէ, այլ հերոս մը:
- Հրացանի բռնուելիք թշուառականին մէ՛կն է ան:

Այս խօսքին վրայ Լորանս ամբողջ մարմնովը սարսրոցաւ:

Կայսրը խօսքը կտրելով անոր մօտեցաւ: Մանկամարդ աղջկան աչքերը լեցուած էին. պարապ տեղը ջանաց որ բան մը յայտնի չլինէ: Արցունքի կաթիլները թարթիչներուն վրայ եկան, եւ ապա, քրտիքի կաթիլներու պէս դանդաղ դանդաղ այտերուն վրայ իջան:

Մեծն Նաքոլէն մեծ պատերազմի մը դաշտին վերայ էր, սրտի պատերազմին: Գրնա՛ր չի կակուղնալ:

— Տա Մալէն շա՛տ կը սիրէք, հարցուց ան իր ծայնին մէջ վշտահար մէկու մը քաղցր շեշտը դնելով:

— Ոչ միայն կը սիրեմ, այլ նաեւ կը զմայլեմ անոր քաջութեան վրայ, պատասխանեց մանկամարդ աղջիկը հաւատաւոր ետանդով մը:

Լուսութիւն տիրեց:

ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՌԱՏԻՈՒԻՆ

ԿՌԻՓԻՆ

Տ Ա Ղ Ա Ե Ի Ե Ր Ը Զ Ե Ռ Բ Գ Ի Տ Ի Զ Գ Է

Ռատիոյին — Կոփրին տաղաւարէն գնում ընող օրիւններ

ՈՐՈՎՀԵՏԵԻ հազարաւոր ժողովուրդ, որոնք միշտ Ռատիոյին կը գործածեն, հետաքրքրու-
թիւն ցոյց տուած են տեսնելու համար Ռատիոյին ակուայի խիւսին պատրաս-
տութիւնը:

ՈՐՈՎՀԵՏԵԻ Կոփրինը գլխու և ակուայի ցաւերու միակ ազդու դարմանը ըլլալով, իսկանա-
ւորաբար այս անձրեւոտ օդերուն ցուցահանդէս յաճախողները անպայման
գոնէ հատ մը Կոփրին կ'առնեն:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէ վայելուչ եւ միեւնոյնաստիճան օրի հագուստ
մը ունենալ, անվարան դիմեցէ՛ք
առաջնակարգ դերձակ

ՀՐԱՆԴ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Սուրբան Համալ, Ճամբարաբը խան Բ. յարկ թի 8

Basıldığı yer
Selâmet Matbaası

Neşriyat Müdürlüğü
PÜZANT ŞAMLIYAN

“ՀԱՊԱ ԵԹԷ ՆԵՐՈՒՍ ԶՆՈՐԿԵՄ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ,”

Հօրանս գլուխը խոնարհեցուց, չուզեց որ ամենա-
կարողը իր արտասուելը տեսնէ: Եթէ կարելի ըլլար,
իր արցունքին ամէն մէկ կաթիլին համար իր մէկ
տարուան կեանքը պիտի տար, պայմանաւ որ այ-
տերուն վրայի քանի մը կաթիլները մէկէն ի մէկ
չորնային եւ աչքերը քարանային:

Նարոյնն Հօրանսի տուած պատասխաններէն եւ
ցոյց տուած ընթացքէն գուշակելով անոր միտքը,
չափէն աւելի ազդուեցաւ:

Ան երբոր դիմացինին երեսը նայէր, անոր հոգին
կը կարգար: Իր հարազատ աղջիկը խորը հայրը հա-
րազատ հօր մը պէս կը սիրէր: Ի՞նչ գմայլելի սիրտ
եւ Նարոյնն տեսնելով այդ որդիական խանդաղա-
տանքը միթէ կրնար չզգածուիլ:

Եւ հակառակ իր կամքին, սկսաւ սնայէս մտածել,
— Ի՞նչ մեծ կին մը պիտի ըլլար եթէ իմ ձեռքս
մեծցած ըլլար եւ փոխանակ զիս ատելու: զիս սիրել
սորվեցնէի իրեն:

Կ'երեւի թէ այս անգամ այլեւս կայսրը զգացած

ՅՅՈՒԹՅՈՒՆ Կ. ՔԷՂԷՃԵՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂ ԻՆԱՑ ՄԵԾԻՎ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Անգիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ լսողուն եւ առաջնա-
կարգ կերպաններ: «Ղարաքիա Հարանք փողոց 36»
Մեր վաճառատներն առեսուր ընողները, բացարձակա-
պէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբէք չպիտի խաբուին,
որովհետեւ մեր անեղ ռաւանջի սկզբունքն է:

ՊՍՏՈՒՄՈՐՈՒԹԻՒՆ — ՌԻՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ — ԲԻԶՈՎԳՈՂԱՆԱԿ

էր թէ այդ անզուգական աղջիկը իր հարազատ աղ-
ջիկն էր, իր արիւնէն, իր էութենէն շինուած աղջիկ
մը, Մանկամարդ աղջկան արտայայտիչ եւ ուշիմ
զուլան մէջ իր սեփական ուղեղն էր որ տեղաւոր-
ւած էր: Անոր երակներուն մէջ իր արիւնը շրջան
կ'ընէր: Այլեւս համոզուած էր. ան իր հարազատ մէկ
պատկերն էր: Ինչո՞ւ ուրեմն զայն եւս իր միւս
թշնամիներուն պէս իր կողմը չի շահէր, զինաթափ
չընէր, անոր սիրտը չի շահէր:

Նարոյնն այսպէս մտածեց եւ չուզելով հետեւեալ
բառերը թռան բերնէն:

— Հապա եթէ ներսում շնորհեմ գօրովարին:

— Ի՞նչ բսիք, գոչեց Հօրանս լսածին հաւատալ
չուզելով:

— Այո՛, եթէ սա չարագործ բռնակալը, սա ա-
րիւնկակ գազանը, ազատութիւնը սպաննող սա ո՞՞-
րագործը ելլայ ձեզի ըսէ՛ք «Զօրավար Մալին ազատ է,
պայմանաւ որ պատուոյ խօսք պիտի տայ որ ո՛չ
դուք եւ ո՛չ ալ ինքը ինծի դէմ ոհուէ բան չի պիտի
ընէք», այո՛, ի՞նչ պիտի ընէք եթէ ատանկ բան մը
ըսէ՛ք ձեզի:

— Տէր արքայ, գոչեց Հօրանս:
Եւ հեծկտալ սկսելով, գլուխը ձեռքերովը ծած-
կեց:

— Արդեօք վերջապէս յարողեցա՞յ իր սրտին
ճամբան գտնել, հարցուց Նարոյնն ինքզինքին:
Յետոյ, առանց բարկանալու, բայց միշտ հեղինա-
կաւոր շեշտով մը ըսաւ.

— Պատասխան չիտա՞ք:
Հօրանս ձեռքերը եւ քաշելով երեսը բացաւ:
Դէմքին վրայ գերմարդկային պայծառութիւն մը
կը շողար:

Նարոյննի գէմքն ալ միեւնոյն պայծառութեամբ

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

ԵՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ՆՈՐԱԶՈՅԼ ՏԱՌԵՐՈՎ
Եւ իմբագրական նոր ուժերով:
Պիտի աշխատակցին ծանօթ
եւ կարող գրիչներ:
(Շաբ.ը կարգալ Բ. էջ)

ՍԻՆԷ Ա ԶԱԳ

ԿԻՏԻԿ ՓԱՇԱ ԶԱՐԵ
ԳԱՐՈՒ

Երկու մեծ Ֆիլմ մեկին

1. ՎՕՐԵՆՑՕՖՆԵՐՈՒՆ
ԳՆԱՂՏՆԻՔԸ

2. ԴԺՈՒՍՑԻՆ ՊԻՍԻՔԼԵԹՈՎ
ՈՍՏԻԿԱՆԸ

Մեծ արթիւթ՝ ԹԻՄ.ՄԱՔ-ԲՕԹԻ
կողմէ

Մուտք 15 դրուչ, իսկ տղայոց
համար 10 դրուչ:

ՀՆԵՐԱՅԵՆՈՐ

ԶՂԱՅՆԱՐՈՅԾ

ՏՕՔԹ. ԶԻԼԱՆԱՔԻ

Փոխադրուած է Պեյտլու,
Քիւնիի մօտ սմալը, Մե-
ձիս Սօֆիայի փողոց, Գառ,
բուզի արարքման, թիւ 20,

ՕՐԷՆ

«ԹԱՐԵՂԻՆ»

Թարապիա, Թօթաքիանի
կիւյ եւ սուսանայցի ն
դեր

Վասփորի ամենեւն հմայիչ դի-
րին վրայ, հիանալի տեսա-
նով, հանգստաւ ու մարուր
սպասարկութեամբ:

Բեկիտան ու եւրոպական
ցոյս խոնանոց, ամեն տեսակ
ըմպելի ախորժիկ աղանդե-
րներով:

Հարսանեկան հանդէ-
սներու համար մասնաւոր
տրաններ եւ սպասարկու-
թիւն:

ԳԻՆԵՐԸ ԶՎԱԿՈՐ

Հեռ. 34...77

Երեկը փափաքի լաւագոյն
ժամացոյց մը կ'որոճածի «Նա-
հար» անունով գրպանի կամ
բեւի ժամացոյցը միտ Յա-
լարեցեցէ՛ք «Նահար» ժամա-
ցոյցը իր գեղեցկութեամբ եւ
դիմացկունութեամբ աշխարհի
լաւագոյն ժամացոյցն էր կար-
գին դատուած է:

Կը ծախուի բոլոր ծանօթ վա-
ճառատներուն մէջ:

ԱԺԱՆ, ՇԻՔ ԵՒ ՏԱԿՈՒՆ
ԱՊՐԱՆԲ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ

ՏՕՔԹ. ԲԻԻԶԱՆԻ ԵՄԵԼԸ

Պեյտլու, Համալ, Երեւն
Էճեկի փողոց, թիւ 24

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն
որ առատուէն մինչեւ երեկոյ:
Երկուշաբթի և Հինգշաբ-
թի օրերը միայն կէսօրէ վերջ:
Կը դարմանէ ամէն տե-
տակ բերնի և ակուայի հիւան-
դութիւնները, նոր և ար-
քիական զբոթեամբ և կարճ
եւ ժամանակէ՛ք էջ:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Քաղաք — Ռըն: Աղանանան
բնիկ Իսթանպուլ, Սիլուարցի,
այժմ 31 տարեկան, ասիկ 12 տա-
րի առջ Իսթանպուլէն մեկնած է
Բարիդ: Կը փնտռուի իր ծնողքին
կողմէ. իր վերջին հասցէն էր.

5, Rue Aubervilliers, 5.
(France) Paris 19e.

Արտասահմանի թերթերէն կէ
խնդրուի մարդասիրաբար արտա-
տրելով վերոյիշեալ փնտռուը:

Բարիգահայերէն կը խնդրուի
մարդասիրաբար զինքը ճանչցող-
ներէն տեղեկութիւն տալ առ վար-
չող թերթի մասնակց մոլմու-Իրի,
թանապուլ:

ԹԵԹԵԻ - Ա. Զ. ԴՈՒ

J. Roussel սեղմորանն-
ը լուսին մեզ ներկի ոչ
պարտաւ եւ ոչ ուրի կարծի
մարմն: Ասանց սեղմորան-
կը կրթական մարմնը եւ
ան կ'ամբաստան իրանը:
Կին. — 25 ոսկին սկսեալ:

J. Roussel
Paris

Քերտ, Քիւնիի հրա-
պարակ թիւ 12
Այցելեցէ՛ք փանառատու
եւ կ'ուզեցէ՛ք փանառատու
Իրիկու վրայ մեծ գեղջ